

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2584

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redakcja naukowa
Bożena Nosecka

GRUDZIEŃ 2022

KOMITET REDAKCYJNY:

Sylwia Łaba
Renata Grochowska
Mariola Kwasek
Aldona Skarżyńska
Iwona Szczepaniak
Agnieszka Wrzochalska
Piotr Szajner

RECENZENT:

Łukasz Ambroziak

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU OWOCÓW I WARZYW:

Bożena Nosecka

Oceny i komentarze prezentowane w Analizach Rynkowych są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w publikacji, prosimy o podanie źródła.

Cytowanie: Nosecka, B. (red.). (2022). *Rynek owoców i warzyw. Stan i perspektywy*. Nr 61. Analizy Rynkowe. IERiGŻ PIB.

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Gospodarstw Rolnych
i Ogrodniczych IERiGŻ PIB
Kierownik Zakładu – Aldona Skarżyńska

WYDAWCA: Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowy Instytut Badawczy, <http://ierigz.waw.pl/>
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa; tel. (22) 505 45 18; e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl
Projekt okładki: Leszek Ślipski
Skład i druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ PIB
Ark. wyd. 4,95

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Owoce	6
1. Rynek w UE	6
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB,</i>	
<i>dr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ PIB</i>	
2. Rynek w Polsce	8
2.1. Produkcja	8
<i>dr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ PIB</i>	
2.2. Przetwórstwo	10
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB,</i>	
<i>dr hab. Iwona Szczepaniak, prof. IERiGŻ PIB</i>	
2.3. Handel zagraniczny	15
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB,</i>	
<i>mgr Anna Bugała, IERiGŻ-PIB</i>	
2.4. Ceny detaliczne i spożycie	22
<i>dr hab. Mariola Kwasek, prof. IERiGŻ PIB</i>	
II. Warzywa	25
1. Rynek w UE	25
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB,</i>	
<i>dr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ PIB</i>	
2. Rynek w Polsce	27
2.1. Produkcja	27
<i>mgr inż. Tomasz Smoleński, IERiGŻ PIB</i>	
2.2. Przetwórstwo	29
<i>dr hab. Bożena Nosecka, prof. IERiGŻ PIB</i>	
2.3. Handel zagraniczny	31
<i>mgr Anna Bugała, IERiGŻ PIB</i>	
2.4. Ceny detaliczne i spożycie	36
<i>dr hab. Mariola Kwasek, prof. IERiGŻ PIB</i>	
Aneks	39

W 2022 r. zbiory owoców w Polsce zwiększyły się w porównaniu z rokiem poprzednim o 4,4% do 5,28 mln ton. Wzrosła produkcja niemal wszystkich gatunków. Obniżyły się jedynie zbiory porzeczek czarnych oraz aronii. Produkcja warzyw gruntowych zmniejszyła się z 3,90 do 3,86 mln ton. Spadły zbiory: kapusty, marchwi, a wzrosły: cebuli, ogórków i pomidorów. Zbiory warzyw uprawianych pod osłonami zwiększyły się z 1,38 do 1,53 mln ton. Szacuje się, że produkcja owoców i warzyw wyniosła w UE odpowiednio 40 i 63 mln ton, wobec 40,3 i 65,7 mln ton w 2021 r.

W wyniku wzrostu zbiorów, produkcja przetworów owocowych w Polsce w sezonie 2022/23 zwiększy się w porównaniu z sezonem poprzednim o 4% do 1,17 mln ton. Decydujący będzie wzrost z 370 do 395 tys. ton produkcji zagęszczonego soku jabłkowego (wytwarzanego z surowca krajowego i mieszanego z koncentratem soku importowanego). Produkcja soków zagęszczonych wytwarzanych z owoców jagodowych i wiśni wzrosła z 40 do 41 tys. ton. Produkcja owoców mrożonych zwiększy się z 390 do ponad 400 tys. ton. Wzrosła też produkcja dżemów, konserw i suszy. Utrzyma się tendencja wzrostowa produkcji przetworów z orzechów, głównie arachidowych. Produkcja przetworów warzywnych prognozowana jest na 1,28 tys. ton, w tym warzyw mrożonych na 575 tys. ton. W sezonie 2021/22 produkcja wyniosła odpowiednio 1,26 mln ton i 570 tys. ton. Łączna produkcja soków nieskoncentrowanych, nektarów i napojów owocowych i owocowo-warzywnych wzrosła z 2,23 do 2,27 mln ton.

Przewiduje się, że w sezonie 2022/23 wolumen eksportu owoców wyniesie 1,02 mln ton, wobec 1,16 mln ton w sezonie poprzednim. O spadku eksportu zadecyduje zmniejszenie zagranicznej sprzedaży jabłek i reeksportu owoców południowych. Eksport przetworów owocowych zwiększy się z 1,27 do 1,31 mln ton. Wzrosła wolumen eksportu, dominujących w sprzedaży zagranicznej

tych produktów, soków zagęszczonych i nieskoncentrowanych oraz mrozonek owocowych, a także większości pozostałych przetworów. W wyniku wzrostu cen eksportowych niemal wszystkich owoców i ich przetworów wpływy z eksportu owoców świeżych będą wyższe niż w sezonie 2021/22 i wyniosą 740 mln ton, a wartość sprzedaży przetworów wzrosła bardziej niż jej wolumen i wyniesie 1,97 mln euro. Wzrost cen eksportowych jest wynikiem przede wszystkim wyższych kosztów produkcji oraz transportu artykułów ogrodniczych (i pozostałych artykułów rolno-spożywczych) w następstwie skutków napaści Rosji na Ukrainę. W sezonie 2022/23 wolumen eksportu warzyw świeżych będzie o ok. 13% większy niż w sezonie poprzednim i wyniesie 630-632 tys. ton. Istotne znaczenie będzie miał wzrost sprzedaży do Ukrainy – głównie warzyw kapustnych i korzeniowych oraz cebuli i ogórków. Eksport przetworów warzywnych wzrosła z 722,3 do 746 tys. ton, w tym warzyw mrożonych z 432,3 do 445 tys. ton. W wyniku zwiększenia cen eksportowych wpływy z eksportu warzyw świeżych, a także ich przetworów wzrosną bardziej od wolumenu sprzedaży i wyniosą odpowiednio 436 i 767 mln. Wpływy z eksportu pieczarek i ich przetworów zwiększy się mogą o ok. 6% do rekordowego poziomu 615 mln euro. Łączna wartość eksportu owoców, warzyw i ich przetworów (razem z pieczarkami i ich przetworami) wzrosła z 4,22 do 4,53 mld euro.

W sezonie 2022/23 wolumen importu owoców prognozowany jest na 1,62 mln ton, wobec 1,73 mln ton w sezonie poprzednim. O spadku przywozu zadecyduje, będące wynikiem wzrostu cen, zmniejszenie importu owoców południowych, głównie dominujących w polskich zakupach bananów i owoców cytrusowych. Import przetworów owocowych pozostanie na poziomie 535-536 tys. ton. Wzrost cen niemal wszystkich owoców i ich przetworów spowoduje zwiększenie łącznej wartości ich przywozu z 2,94 do 3,02 mld euro. Większy będzie wolumen importu

warzyw, a decydujący będzie wzrost przywozu w drugiej połowie sezonu. Głównie w wyniku zwiększenia importu przetworów pomidorowych, poziom z sezonu 2021/22, przekraczał będzie także przywóz przetworów warzywnych. W wyniku wzrostu cen większości produktów warzywnictwa, wartość ich importu zwiększy się bardziej niż wolumen przywozu i wyniesie 3,02 mld euro. Łączna wartość przywozu owoców, warzyw i ich przetworów wzrosła z 4,33 do 4,52 mld euro, a ujemne saldo handlu tymi produktami zmniejszy się z 688,2 do 610 mln euro, a łącznie z pieczarkami i ich przetworami spadnie ze 119,5 do 6 mln euro.

W 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła cena skupu śliwek kierowanych na rynek produktów świeżych, a spadły ceny skupu czereśni i truskawek. W skupie do przetwórstwa zwiększyły się ceny: wiśni, truskawek, porzeczek czarnych i czerwonych oraz agrestu i aronii. Obniżyły się natomiast w stosunku do rekordowo wysokich w 2021 r., ceny skupu malin. W sezonie 2022/23 wyższe w porównaniu z sezonem poprzednim będą ceny skupu jabłek deserowych, a nie zmienią się znacząco ceny skupu jabłek kierowanych do przetwórstwa. Wzrost cen większości owoców kierowanych do przetwórstwa spowodowany był zwiększeniem kosztów produkcji w gospodarstwach ogrodniczych, ale także wzrostem cen eksportowych przetworów z owoców (głównie soków zagęszczonych i mrozonek) i osłabieniem złotego wobec euro i innych walut. Słaby złoty pozwala na uzyskiwanie większych wpływów z eksportu liczonych w polskiej walucie i oferowanie wyższych cen dostawcom surowca.

W sezonie 2022/23 wyższe niż w sezonie poprzednim będą ceny skupu większości warzyw, ale też uprawianych pod osłonami. Najbardziej wzrosną ceny skupu cebuli kierowanej zarówno do konsumpcji bezpośredniej, jak i przetwórstwa. W 2022 r. w porównaniu z rokiem

poprzednim spadły jedynie ceny ogórków i pomidorów.

Znacznie wyższe, niż w sezonie 2021/22, będą przeciętne ceny detaliczne owoców i ich przetworów oraz warzyw i ich przetworów. W październiku 2022 r. w porównaniu z październikiem 2021 r. przeciętne ceny detaliczne owoców i ich przetworów były wyższe o 14,7%. Ceny przetworów owocowych wzrosły o 25,4%, a owoców świeżych o 14,6%. Przeciętne ceny detaliczne warzyw świeżych wzrosły o 18,3%, a przetworów warzywnych o 14,9%. W miesiącach styczeń–październik 2022 r. średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów zwiększyły się w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego w mniejszym stopniu niż ceny żywności i napojów bezalkoholowych. W wyniku wzrostu cen detalicznych w sezonie

2022/23 mniejsze niż w sezonie poprzednim będzie spożycie produktów ogrodniczych i ich przetworów. Dotyczyć to będzie przede wszystkim konsumentów z gospodarstw domowych o relatywnie niskich dochodach. W gospodarstwach tych dochodowa, ale też cenowa, elastyczność popytu jest znacznie wyższa niż w gospodarstwach o dochodach relatywnie wysokich.

W sezonie 2022/23 udział spożycia bezpośredniego w rozdysponowaniu owoców wyniesie może 28%, wobec 29% w sezonie poprzednim. Udział eksportu spadnie z 19 do 17, a dostaw do przetwórstwa wzrośnie z 52 do 54%. W zagospodarowaniu podaży warzyw udział dostaw do przetwórstwa wyniesie, tak jak w sezonie 2021/22, ok. 45%, eksportu wzrośnie z 13 do 14,5%, a spożycia bezpośredniego spadnie z 42 do 40%.

W sezonie 2022/23 znacznie wyższe są ceny we wszystkich ogniwach łańcucha marketingowego w sektorze ogrodniczym. Spowodowane jest to wzrostem kosztów produkcji w gospodarstwach produkujących owoce i warzywa i w firmach przetwórczych. Wzrost kosztów produkcji i transportu wpłynął też na zwiększenie cen w obrotach międzynarodowych produktami rolno-spożywczymi, w tym ogrodniczymi. Ocenia się, że wzrost cen skupu będzie w sezonie obecnym mniejszy niż kosztów produkcji, co spowoduje pogorszenie kondycji ekonomicznej gospodarstw ogrodniczych. Pogorszyć się także mogą wyniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego. W I półroczu 2022 r. wskaźniki finansowe firm tego przemysłu pogorszyły się w porównaniu do I półrocza 2021 r., choć pozwalały na „bezpieczną” realizację ich działalności.

SUMMARY

In 2022, the fruit harvest in Poland increased by 4.4% to 5.28 million tons, as compared to the previous year. There was an increase in the production of almost all species. Only the harvest of black currants and chokeberries decreased. Production of field vegetables decreased from 3.90 to 3.86 million tons. The harvest of: cabbage, carrots decreased, and the harvest of: onions, cucumbers and tomatoes increased. The harvest of vegetables grown under cover increased from 1.38 to 1.53 million tons. Fruit and vegetable production in the EU is estimated at 40 and 63 million tons respectively, as compared to 40.3 and 65.7 million tons in 2021.

As a result of increased harvest, production of fruit preserves in Poland in the 2022/23 season will increase by 4%, as compared to the previous season, to 1.17 million tons. The increase from 370 to 395 thousand tons of concentrated apple juice production will be decisive (juice made from domestic raw material and mixed with imported juice

concentrate). Production of concentrated juices made from berries and cherries will increase from 40 to 41 thousand tons. Frozen fruit production will increase from 390 to over 400 thousand tons. Production of jams, canned goods and dried fruit will also increase. The upward trend in the production of processed nuts, mainly peanuts, will continue. Production of processed vegetables is forecast at 1.28 thousand tons, including frozen vegetables with 575 thousand tons. In the 2021/22 season, production amounted to 1.26 million tons and 570 thousand tons, respectively. The total production of unconcentrated juices, nectars and fruit and fruit and vegetable drinks will increase from 2.23 to 2.27 million tons.

It is expected that in the 2022/23 season, the volume of fruit exports will amount to 1.02 million tons, as compared to 1.16 million tons in the previous season. Decreased exports will be determined by a decrease in foreign sales of apples and re-exports of southern fruit. Exports of fruit preserves will increase

from 1.27 to 1.31 million tons. The volume of exports, dominating in foreign sales of the products, of concentrated and unconcentrated juices and frozen fruit, as well as most other processed products, will increase. As a result of increased export prices of almost all fruit and their preserves, proceeds from exports of fresh fruit will be higher than in the 2021/22 season and will amount to 740 million tons, and the value of the sale of preserves will increase more than its volume and will amount to EUR 1.97 million. Increased export prices mainly result from higher costs of production and transport of horticulture products (and other agri-food products) as well as Russia's attack on Ukraine. In the 2022/23 season, the export volume of fresh vegetables will be by approx. 13% higher than in the previous season and will amount to 630-632 thousand tons. An increase in sales to Ukraine will be of significant importance – mainly with respect to brassica plants and root vegetables as well as onions and cucumbers. Exported processed vegetables will increase from 722.3 to 746 thousand

tons, including frozen vegetables from 432.3 to 445 thousand tons. As a result of increased export prices, proceeds from exports of fresh vegetables and their preserves will increase more than the sales volume and will amount to PLN 436 and 767 million, respectively. Proceeds from exports of mushrooms and their preserves may increase by approx. 6% to a record level of EUR 615 million. The total export value of fruit, vegetables and their preserves (including mushrooms and their preserves) will increase from EUR 4.22 to EUR 4.53 billion.

In the 2022/23 season, the volume of fruit imports is forecast at 1.62 million tons, as compared to 1.73 million tons in the previous season. Decreased imports will be determined by decreased imports of southern fruits, resulting mainly from increased prices, mainly with respect to bananas and citrus fruits, which dominate Polish purchases. Imports of fruit preserves will remain at the level of 535-536 thousand tons. Increased prices of almost all fruit and its preserves will increase the total value of imports from EUR 2.94 to EUR 3.02 billion. The volume of vegetable imports will be higher, and the increase in imports in the second half of the season will be decisive. Mainly as a result of increased imports of tomato products, the level from the 2021/22 season will also exceed imports of vegetable products. As a result of increased prices of most vegetable products, the value of imports will increase more than the volume of imports and will amount to EUR 3.02 billion. The total value of imports of fruit, vegetables and their preserves will increase from EUR 4.33 to EUR 4.52 billion, the negative balance of trade in the products will decrease from EUR 688.2 to EUR 610 million, and together with mushrooms and their preserves will fall from EUR 119,5 to 6 million euros.

In 2022, as compared to the previous year, the purchase prices of plums for

the fresh market increased, and purchase prices of cherries and strawberries decreased. Prices of sour cherries, strawberries, black and red currants as well as gooseberries and chokeberries increased in purchase for processing. However, as compared to the record high in 2021, purchase prices of raspberries decreased. In the 2022/23 season, purchase prices of dessert apples will be higher than in the previous season, and purchase prices of apples for processing will not change significantly. Increased prices of most fruit intended for processing were caused by an increase in production costs at horticultural farms, but also by an increase in export prices of fruit preserves (mainly concentrated juices and frozen foods) and the weakening of the zloty against the euro and other currencies. Weak zloty enables obtaining higher proceeds from exports calculated in Polish currency and offering higher prices to raw material suppliers.

In the 2022/23 season, purchase prices of most field vegetables, but also those grown under cover, will be higher than in the previous season. Purchase prices of onions intended for both direct consumption and processing will increase the most. In 2022, as compared to the previous year, only prices of cucumbers and tomatoes decreased.

Average retail prices of fruit and their preserves and vegetables and their preserves will be much higher than in the 2021/22 season. In October 2022, as compared to October 2021, average retail prices of fruit and fruit preserves were higher by 14.7%. Prices of fruit preserves increased by 25.4%, and prices of fresh fruit by 14.6%. Average retail prices of fresh vegetables increased by 18.3%, and prices of processed vegetables by 14.9%. In the months of January-October 2022, average retail prices of fruit and fruit preserves increased, as compared to the same period of the previous year

to a lesser extent than the prices of food and non-alcoholic beverages. As a result of increased retail prices in the 2022/23 season, consumption of horticultural products and their preserves will be lower than in the previous season. This will primarily concern consumers from households with relatively low incomes. In the farms, the income and price elasticity of demand is much higher than in farms with relatively high incomes.

In the 2022/23 season, the share of direct consumption in the distribution of fruit may amount to 28%, as compared to 29% in the previous season. The share of exports will fall from 19 to 17%, and the share of supplies for processing will increase from 52 to 54%. As in the 2021/22 season, the share of deliveries for processing will amount to approx. 45% in the management of vegetables supply, exports will increase from 13 to 14.5%, and direct consumption will decrease from 42 to 40%.

In the 2022/23 season, prices are much higher in all links of the marketing chain in the horticultural sector. This is due to increased production costs in farms producing fruit and vegetables and in processing companies. The increase in production and transport costs also contributed to increased prices in international trade of agri-food products, including horticultural products. It is estimated that the increase in purchase prices in the current season will be lower than in production costs, which will result in the deteriorated economic condition of horticultural farms. Financial results of enterprises in the fruit and vegetable industry may also deteriorate. In the first half of 2022, financial indicators of companies in this industry deteriorated, as compared to the first half of 2021, even though they allowed for the "safe" implementation of activities.

W serii **Analizy Rynkowe** w najbliższym czasie ukażą się:

1. *Rynek cukru* (50) • kwiecień 2023,
2. *Rynek środków produkcji dla rolnictwa* (50) • maj 2023,
3. *Rynek drobiu* (63) • maj 2023,
4. *Rynek mleka* (64) • maj 2023,
5. *Rynek zbóż* (64) • czerwiec 2023,
6. *Rynek rzepaku* (63) • czerwiec 2023,
7. *Rynek mięsa* (64) • czerwiec 2023.

WARUNKI SPRZEDAŻY I PRENUMERATY

Pełna oferta wydawnicza dostępna na stronie: <http://ierigz.waw.pl/publikacje>

Cena 1 egzemplarza *Rynku owoców i warzyw* wynosi 150 zł (w tym 8% VAT).

Prenumerata roczna *Rynku owoców i warzyw* (2 numery w 2022 roku) wynosi 300 zł.

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż pojedynczych analiz lub kompletu 11 tytułów można przesyłać:

- mailem na adres: dw@ierigz.waw.pl
- pocztą na adres:
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy,
Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- publikacje można również kupić w Dziale Wydawnictw IERiGŻ PIB,
wejście od ul. Szkolnej 2/4, parter, pok. 3,
sprzedaż od poniedziałku do piątku w godz. 9⁰⁰–15⁰⁰.

Istnieje możliwość zakupu wersji archiwalnych czasopism.

Kontakt:

Dział Wydawnictw IERiGŻ PIB, ul. Szkolna 2/4, 00-006 Warszawa

tel. (22) 505 46 85, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

USŁUGI WYDAWNICZE I POLIGRAFICZNE

dostosowane
do Państwa potrzeb!

- Wykorzystujemy nowoczesne systemy **druku cyfrowego** dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.
- **Drukujemy:** wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki itp.
- Oferujemy szeroki wachlarz **usług introligatorskich:** bindowanie, szycie, uszlachetnianie, klejenie itp.
- Przeprowadzamy **korektę** oraz **redakcję** tekstów w języku polskim.
- Wykonujemy **skład publikacji**, wykorzystując profesjonalne oprogramowanie graficzne (Adobe InDesign, Illustrator, Photoshop).

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór odpowiedniej techniki wydruku, aby gotowy produkt w pełni spełniał Państwa oczekiwania.

Dział Wydawnictw
wejście od ul. Szkolnej 2/4
tel. (22) 505 45 26, 505 44 30
usługi wydawnicze: dw@ierigz.waw.pl
usługi poligraficzne: poligrafia@ierigz.waw.pl

Zapraszamy do współpracy!

CENA 150 ZŁ

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowy Instytut Badawczy,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa;
tel. (22) 505 45 18; e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl
<http://www.ierigz.waw.pl>